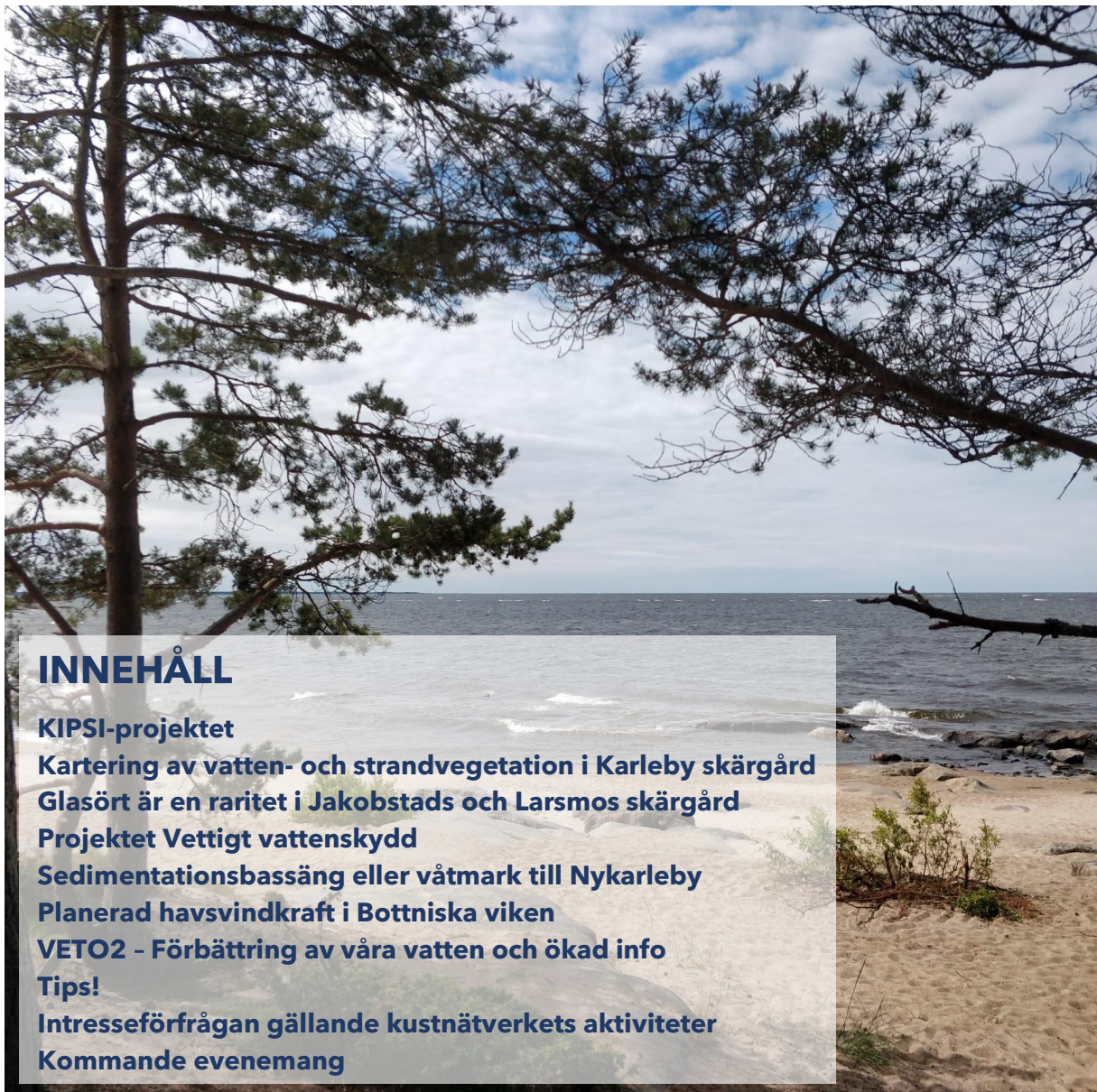

KUST-ÖSTERBOTTENS VATTENRESTAURERINGSNÄTVERK

NYHETSBRÄV 3

03-02-2023

INNEHÅLL

KIPSI-projektet

Kartering av vatten- och strandvegetation i Karleby skärgård

Glasört är en raritet i Jakobstads och Larmsos skärgård

Projektet Vettigt vattenskydd

Sedimentationsbassäng eller våtmark till Nykarleby

Planerad havsvindkraft i Bottniska viken

VETO2 - Förbättring av våra vatten och ökad info

Tips!

Intresseförfrågan gällande kustnätverkets aktiviteter

Kommande evenemang

KIPSI-projektet

Gipsspridning på åkrar i hela Finlands kustområde - KIPSI-projektet

<https://www.ely-keskus.fi/web/kipsinlevitys/etusivu>

Genom gipsbehandling kan man avsevärt minska erosionen på ytjord samt avsköljning av fosfor och kol från åkrarna. Projektet administreras av NTM-centralen i Egentliga Finland. För rådgivning och information till odlare svarar ProAgria.

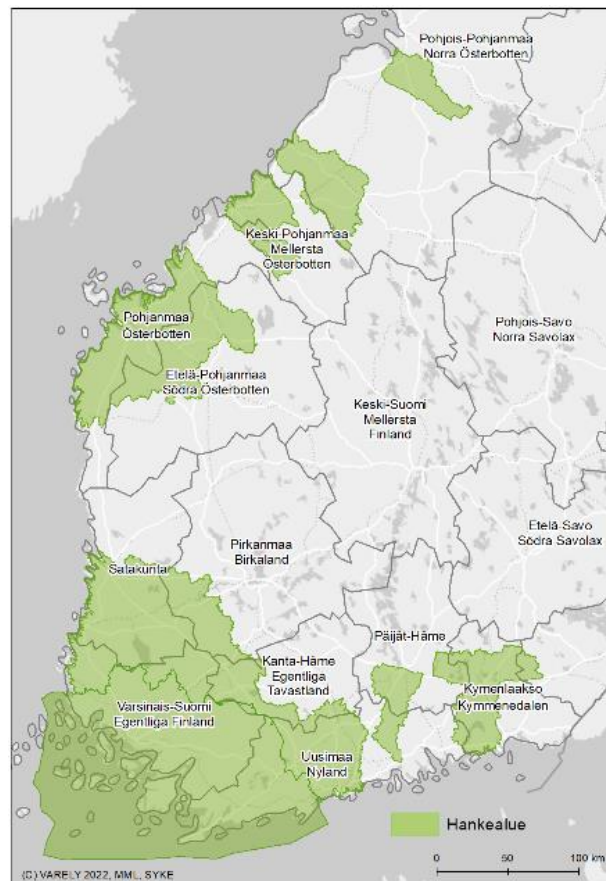
Så här fungerar det:

- Gipsansökningen är i gång i hela landet!
- **Gipset samt spridningen är gratis och påverkar inte jordbruksstödet.**
- Fyll i eller skriv ut gipsansökan på adressen [kipsinlevitys.fi](https://www.ely-keskus.fi/web/kipsinlevitys/etusivu) - där är det också möjligt att ansöka om rådgivning om gipsbehandling.
- Under denna ansökningsperiod utförs spridningarna i huvudsak på våren samt hösten 2023
- **Kom ihåg att fylla i önskad tidpunkt för spridningen i ansökningsformuläret, ifall ni önskar att spridningen utförs på våren 2023!**
- Vi kommer överens med dig om en lämplig tid för spridningen med dig, för tiden efter skörd. Spridningen kan också göras på våren.
- Gipset levereras till åkerkanten så nära spridningstidpunkten som möjligt.
- Den lantbruksentreprenör som projektet upphandlat sköter spridningen av gipset. Gipset sprids med hjälp av precisionsspridare utrustade med spridningsskivor.
- Av tvingande skäl (t.ex. om åkern är för våt) kan gipsspridningen skjutas fram till följande år.

Du kan själv kontrollera om dina åkrar lämpar sig för gipsspridning. På kartan visas de områden med grönt där det finns åkrar som lämpar sig för gippsöd.

Gipsspridning kan inte göras på avrinningsområden för sjöar större än 1 ha, där vattnets uppehållstid är över 10 dygn, eftersom gipssulfatet kan öka den inre belastningen avsevärt. Gips lämpar sig inte heller för grundvatten- eller Natura-områden samt ekologiska fält.

Runt hushållsvattenbrunnar på åkern lämnas ett 30-100 m brett obehandlat område. Dessutom kan gipsspridningen begränsas av ett dåligt eller relativt dåligt magnesium- eller kaliumtillstånd på åkern.

Kartering av vatten- och strandvegetation i Karleby skärgård

Makroalger och vattenvegetation i Karleby skärgård undersöktes i månadskiftet juli-augusti 2022 för nionde gången längs standardlinjer. Tidigare har linjerna kartlagts 1988, 1990, 1991, 1995, 1999, 2007, 2012 och 2017. Arbetsätten implementerades så långt som möjligt enligt tidigare studier. Linjerna studerades med observationer, vattenkikare, och genom att dyka en meter i taget, registrera kärlväxter, mossor och alger och deras täckning och höjden på nyckelarten i 1 m² rutor. Dessutom mättes vattendjupet i alla rutor. Linjens arter studerades från alla rutor, inklusive strandsidan, för att också få en uppfattning om strandarternas mångfald. Linjerna finns i olika delar av skärgården. Den yttersta linjen är vid Bergbådan i ytterskärgården, och den innersta ligger nära fastlandet i botten av Ykspilaviken, på den lilla ön öster om Torsören. Undersökningstiden har varit under samma tid som växtsäsongen under olika år.

I den yttre skärgården, Bergbådan, var siktdjupet störst; 4,7 m. I den klippiga fågelöns steniga strandvatten dominerade tarmalger upp till en meters djup, där den dominerande arten var grönslick (*Cladophora glomerata*). De andra arterna av vattenväxter representerades av havstenhinnan och andmat som fanns på linjen i stenbassängen, vilket var mycket vanligt även på andra platser längs linjen. Öns blomstrand stora gräsväxter hade fått kraften att växa spektakulärt genom fågelavföring, och förmodligen indikator på övergödning, tarmalger fanns också rikligt i strandvattnet främst på grund av fågelavföring.

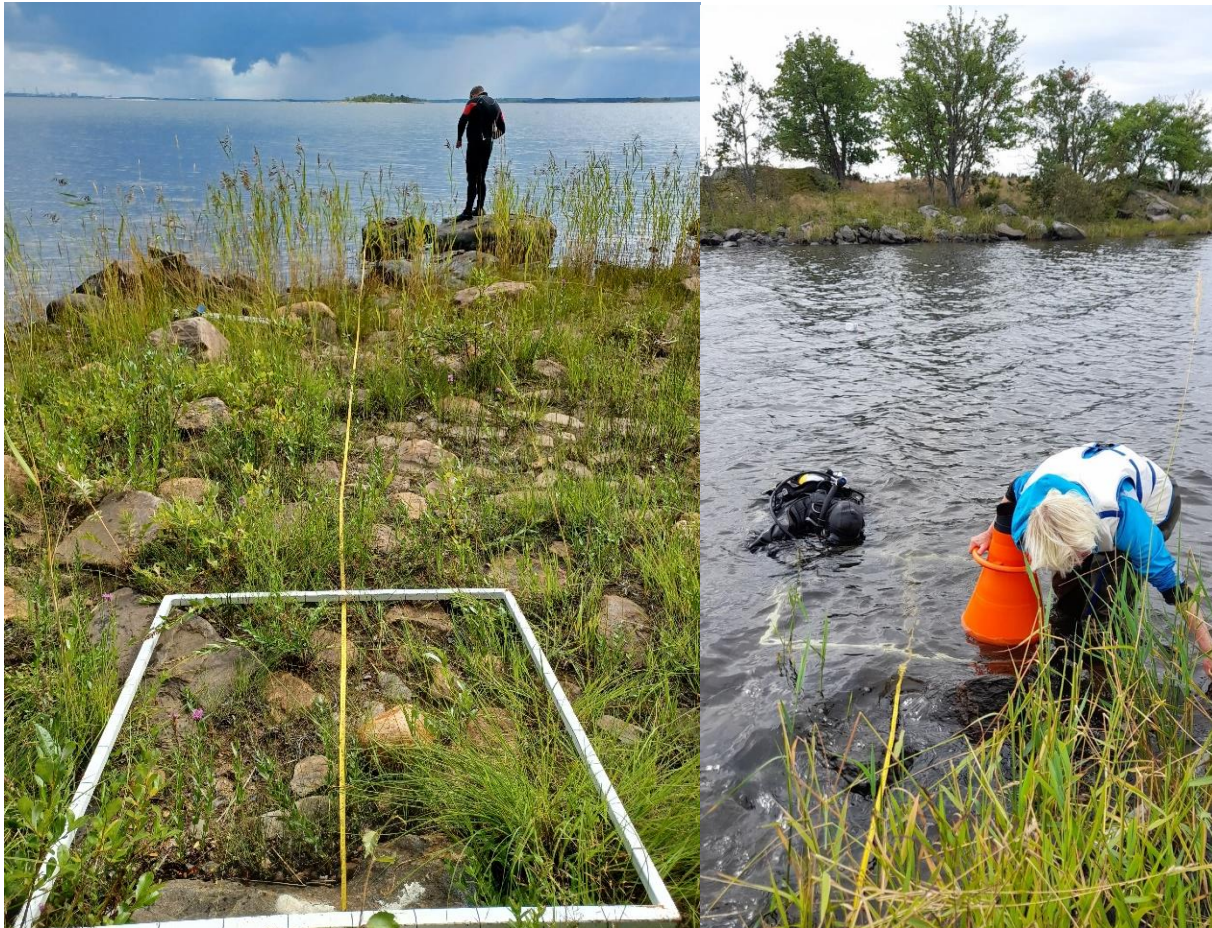
Den yttre mellanskärgården omfattade Äggholmen och Repskär. Siktdjupet för vattnet nära Äggholmen var 3,2 m och Repskärs 3,3 m. Kustvattnet på Äggholms klippiga och steniga fågelö är påverkad av kraftig gödsling av fågelavföring. Tarmalger dominerade den klippiga och steniga botten från strandvattnet till 8 m i linjen och förutom tarmtång (*Ulva intestinalis*) påträffades fingrenig rörhinna (*U. linza*). Djupare än så tog grönslick positionen som den dominerande arten. Röd havsmossa (*Ceramium tenuicorne*) hittades också på linjen och ålnate strax bortom den.

I början av Repskärets vatten- och strandvegetationslinje (Figur 1) var en stenig strandäng och den mångfaldiga floran av stranden omfattade bl.a. gultåtel, gökblomster och fackelblomster. Ansamling av fast material och kiselalger på strandstenarna var synlig som avskalad och delvis öppen vegetation. Den mjukt löpande linjen var som djupast på endast ca 70 cm. Grönslicken var den vanligaste arten och täckningen steg till 80 % i slutet av linjen. Det fanns också gott om axslinga i slutet av linjen. Till vattenväxtflora hörde även röd havsmossa, knölsträfsse, hår- och knoppslinga, vitstjälksmöja, trådnate, skvalpalg och tarmalger, så mångfalden fanns fortfarande kvar, även om de ovannämnda arterna uppträdde ganska individuellt. Linjens flora omfattade totalt 31 taxa.

Forskningslinjen för Stora Perändören, som hör till skärgårdens centrala delar, var också ganska mångsidig i sin flora med 42 växtarter. I början av linjen, på strandäng, mötte vi bl.a. söt liten ärtstarr, agn-, nål- och dvärgsäv, klapperögontröst, strandkrypa, sumpförgätmigej, ormtunga och höskallra. På den finkorniga botten, alldeles intill vattenlinjen, hittade vi sylört, spädsträfsse och trådnate som hittades ännu djupare. Grönslick blev riklig först i slutet av linjen, men kvarstod vid 60% täckning. I djupet hittade vi även axslinga, småsärv och *Rivularia*.

Till de inre delarna av skärgården hör Grässholmens undersökningslinjer 20a och 20b (Figur 1), nära vilka vattensikten var 2,2 m. I början av linje 20a fanns lavar på bergytan och andra

kustväxter som strandvänderot och klapperögontröst. Vattenområdet kännetecknades av en grönslick, som var täckt med rikligt med fast material och kiselalger. Nära vattenbrynet fanns också en liten mängd fingrenig tarmalg och djupare ner en enda knoppslinga. Linje 20b utgick från en moränblandad strand med strandängar och fördjupades snabbt. Vattenfloran omfattade sex arter, varav grönslick började dominera från en halvmeters djupt vatten och täckte så småningom hela undersökningsområdet i slutet av linjen. Småsärv fanns sällan på flera rutor av undersökningslinjen. Sällsyntare var knoppslinga, snärjtång, trådnate och ålnate, av vilka den senare i allmänhet förekom ganska rikligt i detta sund mellan öarna.

Figur 1. Till vänster början av Repskärets vegetationslinje och till höger linje 20b belägen i norra delen av Grässholmen.

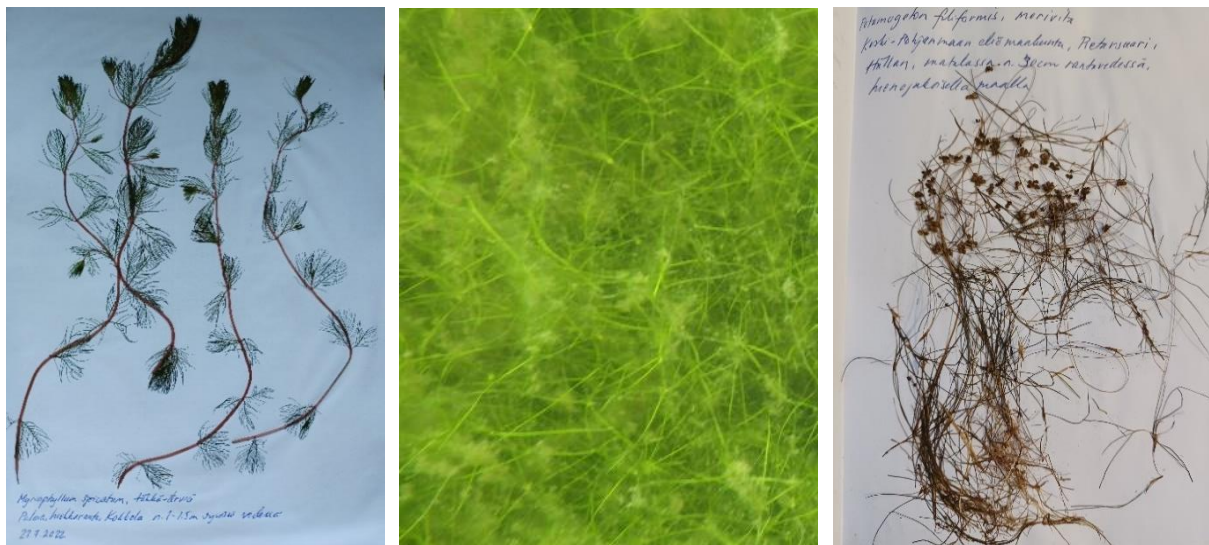
Siktdjupet var ca 2 meter på de tre linjerna i botten av Yxpilaviken. Linjen av vattenväxter som utgick från Torsöberget 16a var mångskiftande i arter, inklusive 12 arter av vattenväxter. Grönslick dominerade linjen från början, även om den tunnade ut i slutet, där det fanns ett överflöd av axslinga, höstlånke, havstenhinna, ålnate och småsärv. Till floran hörde även liten filtkudde, tarmalger, skvalpalg och vitstjälksmöja.

Linje 15b som leder söder om holmen öster om Tursören präglades av tät vass i sin inledande del. Bland de andra arterna i den första delen av linjen bör vi nämna nälsäv, sumpförgätmigej och besksöta. I strandvattnet hittade vi ett mindre antal andmat och dvärgbläddra, varav särskilt den första tyder på övergödning. I slutet av den mjukbottnade linjen blev ålnate riklig. I närheten fanns gott om axslinga, men förekomsten av arten på linjen var knapp. Även spiralbandalg och småsärv hittades.

På linje 15b norr om ön Tursören fanns en strandäng präglad av gräs och svall, vars arter omfattade bl.a. salttåg, strandaster och äkta förgätmigej. *Rhizoclonium riparium* präglade det grunda vattnet, tills grönslick började florera cirka 30 cm från vattnet och nådde nästan full täckning i de djupaste delarna av linjen. Ålnate blev riklig i djupt, det vill säga mer än 70 cm, vatten. På linjen hittade vi även axslinga, vattenkrypmossa, liten grönkudde och tarmalg.

Utöver de som redan nämnts i beskrivningarna, är anmärkningsvärda arter som observerats strandmålla, strandkvanne, strandveronika, kärrvial, slätterblomma, ängsruta, östersjötåg, lundelm och kärrspira. På den obebodda ön öster om Torsören observerades en fyndighet av en främmande art: höstaster i ett område på cirka 25 m².

Österbottens vatten och miljö rfs verksamhetsledare Heli Jutila ledde vattenvegetationsundersökningen som en del av samkontrollen i Karlebyns havsområde.

Figur 2. Till vänster axslinga (*Myriophyllum spicatum*), i mitten småsärv (*Zannichellia palustris* ssp. *repens*) och till höger trädnete (*Stuckenia filiformis*), vilka alla påträffades längs undersökningslinjerna.

Glasört är en raritet i Jakobstads och Larsmos skärgård

Rödglasört (*Salicornia perennans*) är en mycket utrotningshotad art i Finland, och saltskonor där glasört förekommer har klassats som en kritiskt hotad naturtyp i Finland. Platsen, beståndet, glasörtens vitalitet, och närvarande flora och vegetation har karterats av Österbottens vatten och miljö på 2019-2022.

Totalt räknades 214 224 glasörter inom ungefär 904 m² areal år 2022 i Jakobstads och Larsmos populationer. Merparten av glasörtpopulationerna i området klipps eller betas, och det är viktigt att skötseln fortsätter. Karteringar har gjorts med finansiering från NTM-centralen av Södra Österbotten. Du kan läsa mera om glasörtundersökningar på ÖVM:s hemsida <https://pvy.fi/sv/publikationer/>.

Jutila Heli 2022: Suolayrtti (*Salicornia perennans*) Pietarsaaren seudulla kesällä 2022. - Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry:n julkaisu 54. 43 s. + 2 liitettä. Pietarsaari.

Projektet VETTIGT VATTENSKYDD

Följ ÖVMs nya projekt *Viisasta vesiensuojelua - Vettigt vattenskydd* på [projektets Facebook-sida](#) för att ta del av kommande evenemang samt matnyttig information.

Kommande webinarier och evenemang:

Aktuellt inom skogsbrukets vattenvård - webinarium för skogsproffs, Teams

God skogsvård är att i alla arbetskedan ta hänsyn även till skogens vatten. Det innebär att vi vid planering och verkställande av olika arbeten behöver ställa oss ett flertal frågor. Några av dessa tar vi fasta på under aktualitetswebinariet för skogsproffs.

Tid: 16.2.2023 kl. 12:00 - 15:00

Sista anmälningdag: 14.2.2023 kl. 23:59

https://www.lyyti.fi/reg/Vettigt_vattenskydd_webbinarium_for_proffs_6511

GEMENSAMT WEBBINARIUM MED PROJEKTEN VETTIGT VATTENSKYDD OCH TIME

Kolbindning
Samlarväxter
Biologisk mångfald
Experimentera med ny information

Odlingsförsök som en del av gårdsutveckling

**WEBBINARIUM 10.2.2023
KL. 14.00-15.30**

Hur gör jag gårdsexperiment på min egen gård
Arja Nykänen, SeAMK

Bondes synvinkel när det gäller att utveckla sin egen gård
Mikko Mäki-Latvala

Anmäl via e-post senast 9.2 satu.jarvenpaa@pvy.fi, så får du en deltagandelänk

TIME på Facebook
<https://www.facebook.com/timehanke>

Vettigt Vattenskydd på Facebook
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100082233620950>

Vettigt Vattenskydd-projektet ordnar föreläsning,

"Kan man minska på gödselmängden med jordförbättringsmedel?"

Program

Strukturkalkning: Jan Drugge, Nordkalk
Gipsspridning: Mats Willner, Ely-Centralen
Frågor o. diskussion: Jan-Erik Back, Mattis Nysand

Måndag 13.2.2023 kl. 10-12 via Teams

Anmälningar till
jenny.sundkvist@proagria.fi

**PROJEKTETS VETTIGT VATTESKYDD
WEBBINARIET 28.3.23 KL 18-20**

Webbinariet ger information om ekologisk trädgårdsskötsel. Besökarna Aino Tapanainen och May Nyman berättar om sina egna odlingsupplevelser och förlängning av skördesäsongen på Rosenlund i Jakobstad. Heli Jutila berättar om att ta hänsyn till biologisk mångfald i trädgården.

- INVIGNING AV EVENEMANGET
- NÄRINGSÄMNER CIRKULERAR OCH VÄXTER TRIVS: KOMPOSTERING OCH BOKASHI
- TIPS FÖR ATT FÖRLÄNGA SKÖRDESÄSONGEN
- HÄNSYN TILL BIOLOGISK MÅNGFALD I TRÄDGÅRDEN
- SLUTLIG DISKUSSION

ANMÄLNING VIA E-POST SENAST 27.3. TILL satu.jarvenpaa@pvy.fi OCH DU FÅR EN DELTAGARLÄNK.

Viisasta vesiensuojelua-hanke toivottaa tervetulleeksi
Tulvanhallinta- ja vesiensuojeluiltaan
Reisjärven kunnantalon valtuustosalii
ti 14.2.2023 klo 18.00
Kahvitarjoilu!

Tilaisuuden avaus ja hankkeen esittely
Satu Järvenpää /PVY ry.

Metsätalouden vesiensuojelu valuma-alueetasolla
Ville Yrjänä /Metsäkeskus

Vesistökuunnostuksen luonnon monimuotoisuus-, maisema- ja virkistysarvot
Anu Ainasoja /ProAgria K-P

Viljelytoimet maan kasvukunnon parantamiseksi ja vesistökuunnostuksen vähentämiseksi
Tero Ävist, Taneli Rahja /ProAgria K-P

Mukana myös Pasi Liikanen maataloustoimistosta.

Sedimentationsbassäng eller våtmark till Nykarleby

Under hösten 2022 startade ett planeringsarbete för en sedimentationsbassäng eller våtmark till Sandvägsdiket i Socklot, Nykarleby kommun. Det hela började med att en intresserad markägare tog kontakt med oss på Kulturnatten i Nykarleby, där Kustnätverket deltog med en informationspunkt. Därefter genomfördes ett platsbesök vid den tilltänkta platsen samt ett informationsmöte med berörd dikessammanslutning. Markägaren och dikessammanslutningen gav sitt godkännande till ett planeringsprojekt. Planerna gick vidare med att upprätta en ansökan för ett projekt där en design tas fram över en sedimentationsbassäng eller våtmark anpassad till det specifika målområdet. Syftet är att minska mängden näringsämnen och fasta partiklar i Sandvägsdiket och därmed även minska mängderna som mynnar i havsviken Hästbådafjärden. I och med det skulle man främja målen i åtgärdsprogrammen för vattenvården och havsvården genom att förhindra försämring och förbättra vattnens status i både yt- och havsvatten. En ansökan inlämnades i november 2022 till understöd för främjande av hållbar vattenhushållning inom jord- och skogsbruket, där NTM-centralen i Norra Österbotten är statsbidragsmyndighet. Hållbar vattenhushållning inom jord- och skogsbruket är ett tema i programmet för effektiviserat vattenskydd (för mer information: <https://ym.fi/sv/vattnenstur>). Under våren 2023 kommer NTM-centralen ge sitt beslut gällande ansökan för planeringsprojektet.

Denna projektplan är ett viktigt exempel på en medveten initiativtagande markägare och dikessammanslutning som ser vikten av vattenskydd och kan förhoppningsvis vara ett projekt som inspirerar andra markägare och dikessammanslutningar till liknande beslut och åtgärder.

Planerad havsvindkraft i Bottniska viken

Just nu planeras flertalet havsvindkraftsparker i Bottniska viken, bland annat en stor park ca. 35 km utanför Jakobstad i Finlands ekonomiska zon. Tre aktörer har begärt undersökningstillstånd för havsvindkraft utanför Jakobstad; OX2 ([projekt Laine](#)), Skyborn Renewables Offshore Finland Oy ([projekt Reimari](#)) och Ilmatar Offshore ([projekt Voima](#)). Programmen för miljökonsekvensbedömning (MKB) gällande Laine och Reimari projekten är i faser att kontaktmyndigheten har gett sitt utlåtande medan ett program för miljökonsekvensbedömning skall upprättas för Voima projektet. Infotillfällena om projekten Laine och Reimari drog många åhörare och många utlåtanden gällande MKB-programmen har inkommit till NTM-centralen. Under infotillfällena och i utlåtandena framhävde många sin oro för möjliga effekter på naturen både i havet och på land. Osäkerheterna är stora med tanke på att havsvindkraftsparker är relativt nya och det finns inte många liknande miljöer i världen som är jämförbara med Bottniska vikens natur och tillstånd. Vad är de sammantagna effekterna i Bottniska viken om det anläggs flera stora havsvindkraftsparker?

VETO2 - Förbättring av våra vatten och ökad info

Inom VETO2-projektet genomförs uppföljning av vattenkvaliteten i vattendrag, där sedimentationsbassäng eller våtmark anlades inom VETO-projektet som avslutades hösten 2021, för att följa upp anläggningarnas reningseffektivitet. Platserna som undersöks är Hietojanpuro sedimentationsbassäng i Vimpeli, Kittholmens sedimentationsbassäng i Jakobstad och Jordgubbsfältets tvåstegsdike i Evijärvi. För mer information om sedimentationsbassängerna läs [VETO-projektets slutrapport](#). Vattenkvaliteten undersöktes sommaren 2022 och kommer även undersökas sommaren 2023. Vattenkvaliteten undersöktes även nedströms pälsfarmsområdet i Fäboda i Jakobstad i Fäbodabäcken uppströms och nedströms en våtmark som skapades år 2019, samt i Fäbodaviken där Fäbodabäcken mynnar.

Inom VETO2-projektet ingår miljöutbildning som ett arbetspaket. Inom detta arbetspaket kommer ett antal fågelskådningsevenemang anordnas för allmänheten under våren 2023:

- **Fågelkväll i Fäboda 4.5.2023 kl. 18 vid Fäboda fågeltorn i Jakobstad**
- **Fågelkväll i Karleby 8.5.2023 kl. 18 vid Rummelös fågeltorn i Karleby**
- **Fågelkväll vid Sandsundsfjärden 15.5.2023 kl. 18 vid Sandsundsfjärdens fågeltorn i Pedersöre**

Mer information om evenemangen skickas ut under våren samt läggs upp på ÖVM:s hemsida och Facebooksida.

Tips!

WEBBINARIER:

Nationella vattenrestaureringsnätverkets VINTERWEBBINARIUM 2023 - Från dränering till hållbar vattenförvaltning

Datum och tid: 14-15.2.2023 kl. 9-15

Mer info och anmälan senast 10.2.2023 via [denna länk](#).

Småvatten - webinarieriserie

Små vattendrag - källor, rännilar, dammar, bäckar och kustvatten - och deras omedelbara omgivningar är unika och känsliga livsmiljöer. De är viktiga för den biologiska mångfalden och hem för många hotade arter. Små vattenförekomster binder också samman olika miljöer och är därför en oskiljaktig del av vattnets kretslopp och ekosystemens funktion.

Webinarierna anordnas som en del av [Småvatten-HELMI-projektet](#), vars mål är att förbättra tillståndet i Finlands små vatten.

Mer info: <https://vesistosaatio.fi/suojele-ja-kunnosta-pienvesia-webinaarisarja/>

VELMU:s marina internationella konferens äger rum 14-15.3.2023

Det kommer att hållas intressanta föredrag om framgångarna och utmaningarna med att skydda havsområden, samordning av människor och marin natur, och kopplingen mellan undervattensmångfald och ekosystemtjänster!

Evenemanget erbjuder en unik möjlighet att träffa toppexperter inom marin natur face to face i Helsingfors. Du kan också delta via fjärranslutningar, antingen en eller båda dagarna.

[Anmäl dig senast 10 februari 2023 \(syke.fi\) »](#)

I år har karterarna inom VELMU-programmet, för inventering av den marina biologiska mångfalden, tagit reda på var och hur många hotade arter som förekommer i det finska kustområdet. <https://www.metsa.fi/tiedotteet/erityisesti-rantarakentaminen-ja-ruovikoituminen-lisaavat-itameren-lajikatoa/>

Nationella fiskforskningsdagar

Jyväskylän universitet anordnar de nationella fiskforskningsdagarna **20-21.3.2023**.

De nationella fiskforskningsdagarna som anordnas av Jyväskylän universitet samlar fiskforskare och alla som är intresserade av fiskkunskap för att höra de senaste forskningsresultaten och diskutera aktuella frågor relaterade till fisk, fiskodling och fiskeriforskning samt kräftor. Det två dagar långa gratisprogrammet består av vetenskapliga presentationer där de senaste resultaten av fiskforskningen presenteras på ett varierande sätt.

Mer info och anmälan: <https://www.jyu.fi/en/congress/kalatutkimus2023>

Intresseförfrågan gällande kustnätverkets aktiviteter

Vi vill gärna höra vad **Ni medlemmar** har för önskemål om aktiviteter som anordnas inom Kustnätverket samt om ni har några samarbetsidéer gällande t.ex. restaureringar. Detta för att kunna skraddarsy projektets aktiviteter enligt medlemmarnas önskemål. Därmed önskar vi att ni skickar in respons på dessa två frågor:

1. Vad vill du att Kustnätverket anordnar för aktiviteter?
2. Har du förslag på samarbetsidéer?

Skicka in ert svar till pohjanmaa@vesiensuojelu.fi, märk svaret med: Intresseförfrågan gällande kustnätverkets aktiviteter. Ordet är fritt!

Kommande evenemang

SAVE THE DATE!

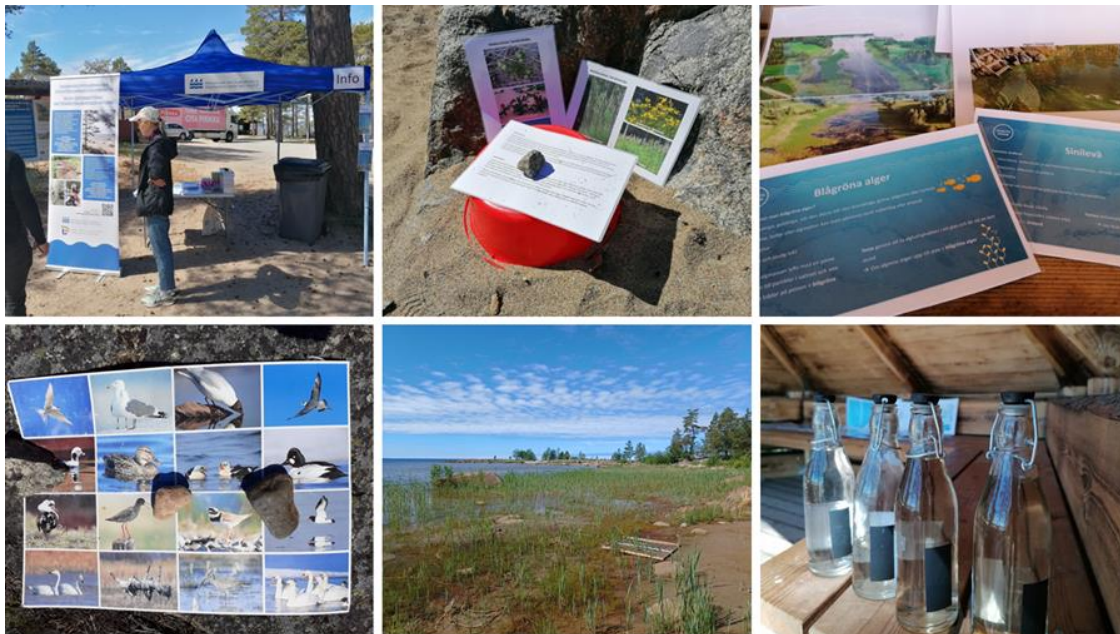
Kustwebbinarium 24.03.2023: Sjöfart och hamnverksamhet i Österbotten och Mellersta Österbotten-påverkan på kustvattnen och hantering av påverkan.

Webbinariet arrangeras av NTM-centralen i Södra Österbotten i samarbete med Kust-Österbottens vattenrestaureringsnätverk.

Mer information kommer snart!

FÄBODA NATURDAG ÅTERKOMMER

Fäbodas naturdag arrangeras i maj vid Lillsand som en del av projekten VETO2, Vettigt vattenskydd och Kustnätverket. Syftet med dagen är att väcka intresse för närmiljön och öka kunskapen om vattenmiljöer och deras flora och fauna. Under dagen får du lära dig om fåglar, växter, bottenlevande organismer i havet, sanddyner, Östersjöns tillstånd och restaurering av vattenmiljöer. Dessutom presenteras Kustnätverkets verksamhet.

Figur 3. Fäboda natur- och familjedag 22.06.2022 vid Lillsand i Jakobstad.

Välkommen med i nätverket!

